

Vlk obecný

Náš staronový soused

www.navratvlku.cz

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Vlk má svoje místo v přírodě i v naší kultuře.

Vzbuzuje respekt a obdiv, někdy ale i obavy. Lidé jej nemilosrdně pronásledovali, nyní se k nám postupně začíná vracet. Zkušenosti z okolních států ukazují, že ve středo-evropské krajině je možné hospodařit a zároveň tu mohou žít i divoké šelmy.

Vlk udržuje přírodní rovnováhu a zdravé lesy

Vlci jsou pro krajinu důležití. Jsou výborní lovci a pomáhají regulovat přemnožené divoce žijící velké kopytníky. Příkladem mohou být prasata divoká, která působí hospodářům značné škody. Vlci byli v minulosti u nás vyhubeni, ale dnes jsme svědky jejich postupného přirozeného návratu.

Odkud k nám přichází

Tato šelma se dlouhodobě vyskytuje v Karpatech. Ze Slovenska k nám migrují jednotlivá zvířata především do oblasti Beskyd a Bílých Karpat (tzv. horská forma vlka). Druhá populace tohoto druhu (tzv. nížinná forma vlka) se od roku 2000 přirozeně rozšířila ze severovýchodního do západního Polska a postupem času osídlila i oblast německé Lužice. Odtud se vlci šíří dál na západ a na jih, tedy i do České republiky.

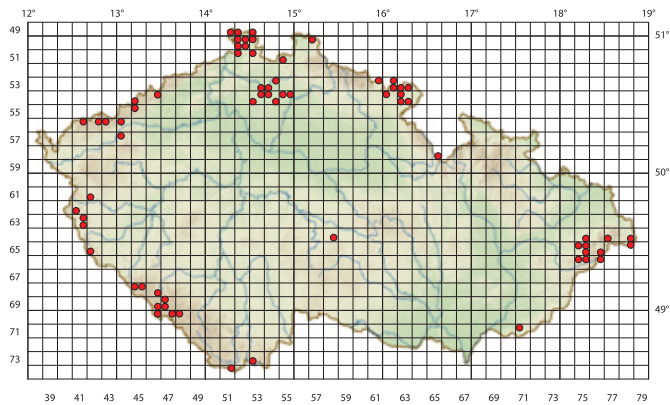
Kde u nás žije

Vlk se na území dnešní České republiky vyskytoval vždy, jeho početnost však kolísala. Největšího stavu jeho populace dosahovala zřejmě v 17. století, pak jeho stavy dramaticky klesaly. V Čechách byl poslední vlk zastřelen roku 1874 na Šumavě. Na Moravě se vlci vyskytovali až do roku 1914 v Beskydech. Po dlouhé přestávce se nejprve začali znovu objevovat počátkem devadesátých let minulého století na moravsko-slovenském pomezí. Od roku 2014 se vlci rozmnožují na Dokesku v CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. V roce 2016 a 2017 byla pozorována smečka s mláďaty na Broumovsku, v roce 2017 bylo prokázáno rozmnožování jednoho páru vlků ve Šluknovském výběžku a na Šumavě. Výskyty jednotlivých vlků jsou potvrzeny také v Českém Švýcarsku, v Krušných horách, Jizerských horách, Lužických horách, na Vysočině a v Jeseníkách.

Čím se živí

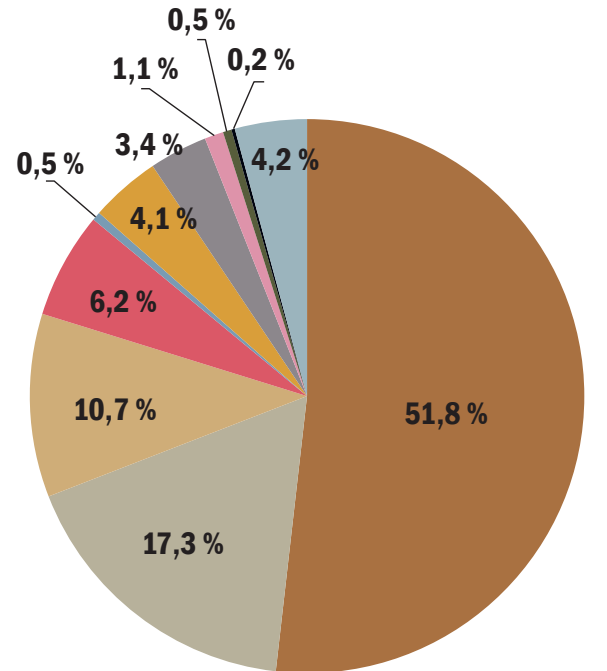
Vlk se dokáže velice dobře přizpůsobit širokému spektru potravy. V našich podmínkách se živí převážně kopytníky. Kořistí bývá srnec obecný, jelen lesní a prase divoké, které převažuje v potravě zejména během zimy. Reguluje tak nemocnou a velmi početnou vysokou a černou zvěř, která v současnosti působí značné škody na polích a brání přirozené obnově lesa. Příležitostně nepohrdne ani drobnějšími obratlovci nebo mršinou. Výjimečně může docházet k útokům na nedostatečně zabezpečená hospodářská zvířata, zejména na ovce, kozy a telata.

Místa, kde byl v letech 2010–2017 vlk obecný v ČR zaznamenán

data ND OP, © AOPK ČR 2017

Složení potravy vlka v Německu v letech 2011–2016

■ srnec	■ zajícovití
■ prase divoké	■ hospodářská zvířata
■ jelen	■ středně velcí savci
■ daněk	■ malí savci
■ muflon	■ ostatní (ptáci, ryby, plody)
■ jelenovití, neurčení	

Zdroj: Senckenberg Museum of Natural History Goerlitz

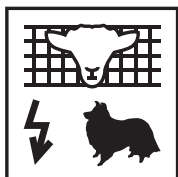

Jak domácí zvířata chránit

Důležitá a nejefektivnější jsou preventivní opatření. Zkušenosti z německé Lužice či Beskyd totiž ukazují, že škodám je možné s velkou účinností předcházet. Mezi osvědčené metody patří:

Elektrický ohradník a pevná ohrada

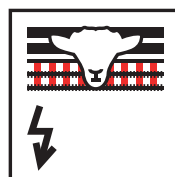
Zabezpečení zvířat elektrickým ohradníkem nebo pevnou ohradou v kombinaci s elektrickým ohradníkem a pasteveckým psem: síťový elektrický ohradník s ideální výškou min. 90 cm, lépe 110–120 cm (pozor na umístění v kopci, svažité terén umožňuje snažší překonání ohradníku), v kombinaci s velkým pasteveckým psem,

páskový elektrický ohradník (min. 5 pásek, spodní tři pásy od sebe max. 20 cm, ostatní pásy od sebe 20–30 cm), v kombinaci s velkým pasteveckým psem,

pevný drátěný ohradník (výška min. 120 cm, lépe 140 cm), páska 20–30 cm nad ohradníkem opticky brání přeskočení ohrady, elektrický drát (min. 2 500 V) okolo ohrady cca 20 cm nad zemí brání podhrabání (proti podhrabání se dá také zapustit pevný drátěný ohradník min. 50 cm pod zem, nebo použít drátěné pletivo navazující na ohradník v úrovni země o šířce min. 100 cm),

zradidlový (fladrový) ohradník, zradidla jsou pruhy červené látky na laně umístěné max. 50 cm od sebe, dosahují k zemi nebo max. 20 cm nad zem, dva elektrické dráty dole cca 20 cm nad zemí brání podhrabání/podlezení, páska 20–30 cm nad zradidlovým ohradníkem opticky brání přeskočení ohrady (jednoduchý zradidlový ohradník bez přídatných opatření slouží jen dočasně, cca 1–2 měsíce, poté si vlci zvyknou).

Mobilní košár

Zahánění domácích zvířat na noc do salašů či košárů, obehnaných elektrickým ohradníkem, nebo pevnou ohradou. Pro zvýšení účinnosti lze okolo elektrických ohradníků natáhnout lan-ko, na kterém jsou s rozestupem pověšeny červené vlající praporky tzv. zradidla neboli fladry.

Pastevecký pes

Trvalá přítomnost pasteveckých psů, zejména pro stáda s větším počtem zvířat. Doporučuje se nejméně jeden pes na cca 100 ovcí, ale vždy je lepší mít psy aspoň dva. Pro velká stáda přiberte další dva psy na každých dalších sto ovcí, kteří jsou pak při případné obraně stáda sebevědomější. Psi stádo v zásadě chrání sami, bez přítomnosti pastevece.

Dotace na ochranná opatření

Z Operačního programu Životní prostředí lze hradit nákup například síťového elektrického ohradníku nebo zdvojeného elektrického ohradníku, zdvojení pevné ohrady nebo doplnění o elektrický ohradník, zradidlový ohradník, pořízení fotopastí a vycvičeného psa pasteveckého plemene.

Možnou alternativou je pořízení osla, který také funguje jako alarm při blížícím se nebezpečí. Použití oslů na ochranu stád je momentálně předmětem studií a doložena je 70 % úspěšnost.

Jak postupovat při pozorování výskytu vlka

V případě, že jste zpozorovali vlka, či měli na jeho výskyt podezření, sdělte to prosím příslušnému regionálnímu pracovišti AOPK ČR (kontakty viz www.nature.cz).

Pokud jste tak již dříve neučinili, realizujte bezodkladně preventivní opatření (viz výše).

Pro první rychlou pomoc při prevenci zapůjčuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR zdarma elektrické síťové ohradníky i s kombinovanými zdroji. Pokud jste chovatel v oblasti s výskytem vlka a máte o dočasnou zápujčku zájem, informujte se na následujících regionálních pracovištích AOPK ČR: RP Liberecko, RP Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, RP Východní Čechy a RP Správa CHKO Beskydy. Zde Vám jsou naši zoologové plně k dispozici.

Jak postupovat v případě škody na domácích zvířatech

Zákon č. 115/2000 Sb. umožňuje poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, mezi které patří také vlk.

Konkrétně lze hradit škodu způsobenou zejména na:

- a) *životě nebo zdraví fyzické osoby,*
- b) *vymezených domestikovaných zvířatech,*
- c) *psech sloužících k hlídání vybraných domestikovaných zvířat*

Přitom musí být splněny tyto podmínky:

- 1) skot, kůň, osel a jejich kříženec, ovce, koza nebo prase byli v době vzniku škody umístěni v uzavřeném objektu nebo elektrickém ohradníku, nebo při jejich umístění v době vzniku škody mimo uzavřený objekt nebo el. ohradník byli pod přímým dohledem fyzické osoby nebo pasteveckého psa
- 2) hrabavá drůbež a vodní drůbež byla umístěna v době vzniku škody v uzavřeném objektu

Doporučený postup:

- 1) Uhynulá zvířata přikryjte (např. textilií, plastovou fólií) a připevněte kolíky k zemi, aby se zabránilo přilákání menších masožravých predátorů. Přikryjte i případné otisky stop, aby byly zajištěny důkazy. Trus a případné chlupy je vhodné vložit do plastového sáčku a uchovat v chladnu. Vše doporučujeme předem vyfotografovat.
- 2) Nahlaste škodu **do 48 h**. Doporučujeme kontaktovat příslušné regionální pracoviště AOPK ČR. Zoolog státní ochrany přírody provede místní šetření a vyplní protokol, který zašle příslušnému krajskému úřadu.
- 3) Přivolejte veterinárního lékaře, který Vám vystaví protokol jako nezbytnou přílohu k žádosti o náhradu škody. Veterinář rovněž rozhodne o způsobu likvidace, o léčbě či případném utracení zvířat.
- 4) **Doručte** žádost příslušnému krajskému úřadu **do 10 dnů od zjištění škody**.

Žádost by měla obsahovat:

Jméno a trvalé bydliště vlastníka, rodné číslo, číslo účtu, popis vzniklé škody a předmět škody.

Je nutné přiložit:

- a) doklad o vlastnickém vztahu k hospodářským zvířatům (stačí čestné prohlášení), b) napsat odhadovanou výši škody a vypsat jednotlivá zvířata (např. 1 jehně – 1 500 Kč), cena se uvažuje jako v místě obvyklá
- c) potvrzení (protokol) veterinárního lékaře o příčině úhynu/zranění zvířete

Aby chovatel nepřišel o dotaci za zaběhlý nebo jinak zmizelý kus domácího zvířete po prokazatelném útoku šelmy, je nutné hlásit tuto škodní událost na formuláři „Ohlášení vyšší moci výjimečných okolností“, který používá SZIF.

Kontakty na vybraná regionální pracoviště AOPK ČR:

Regionální pracoviště SCHKO Český les

náměstí Republiky 287
348 06 Přimda
ceskyles@nature.cz
tel.: 374 611 021

Regionální pracoviště SCHKO Slavkovský les

Hlavní 504
353 01 Mariánské Lázně
slavkles@nature.cz
tel.: 354 624 081

Regionální pracoviště SCHKO České středohoří

Michalská 260/14
412 01 Litoměřice
cstred@nature.cz
tel.: 416 574 611

Regionální pracoviště Liberecko

U Jezu 10
460 01 Liberec
liberecko@nature.cz
tel.: 482 428 999

Regionální pracoviště SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj

Česká ul. 149
276 01 Mělník
kokorin@nature.cz
tel.: 315 728 061

Kontakty na vybrané správy NP:

Správa NP České Švýcarsko

Pražská 457/52
407 46 Krásná Lípa
n,park@npacs.cz
tel.: 412 354 050

Regionální pracoviště Východní Čechy

SCHKO Broumovsko
Ledhujská 59
549 54 Police nad Metují
broumovsko@nature.cz
tel.: 491 549 020

Regionální pracoviště Olomoucko,

SCHKO Jeseníky
Šumperská 93
790 01 Jeseník
jeseniky@nature.cz
tel.: 584 458 659

Regionální pracoviště SCHKO Beskydy

Nádražní 36
756 61 Rožnov pod Radhoštěm
beskydy@nature.cz
tel.: 571 654 293

Regionální pracoviště SCHKO Bílé Karpaty

Nádražní 318
763 26 Luhačovice
bilekarp@nature.cz
tel.: 577 119 626

Správa NP Šumava

1. máje 260
385 01 Vimperk
vimperk@npsumava.cz
tel: 388 450 111

Kontakty na vybrané krajské úřady:

Plzeňský kraj

P.O. BOX 313, Škroupova 18
306 13 Plzeň
posta@plzensky-kraj.cz
tel.: 377 195 111

Karlovarský kraj

Závodní 353/88
360 06 Karlovy Vary
epodatelna@kr-karlovarsky.cz
tel.: 354 222 300

Ústecký kraj

Velká Hradební 3118/48
400 02 Ústí nad Labem
urad@kr-ustecky.cz
tel.: 475 657 111

Liberecký kraj

U Jezu 642/2a
461 80 Liberec 2
podatelna@kraj-lbc.cz
tel.: 485 226 444

Středočeský kraj

Zborovská 11
150 21 Praha 5
podatelna@kr-s.cz
tel.: 257 280 111

Královéhradecký kraj

Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové
posta@kr-kralovehradecky.cz
tel.: 495 817 111

Pardubický kraj

Komenského nám. 125
532 11 Pardubice
posta@pardubickykraj.cz
tel.: 466 026 111

Olomoucký kraj

Jeremenkova 40a
779 11 Olomouc
posta@kr-olomoucky.cz
tel.: 585 508 111

Moravskoslezský kraj

28. října 117
702 18 Ostrava
posta@msk.cz
tel.: 595 622 222

Zlínský kraj

třída Tomáše Bati 21
761 90 Zlín
podatelna@kr-zlinsky.cz
tel.: 577 043 111

Jihomoravský kraj

Žerotínovo nám. 449/3
601 82 Brno
posta@kr-jihomoravsky.cz
tel.: 541 651 111

Více na:

www.navratvlku.cz

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Vlk obecný | Vydala: **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR**,
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov, www.nature.cz
Text: Martin Strnad, Tomáš Růžička, Linda Blättler, Karolína Šůlová
Fotografie: Staffan Widstrand, Jaroslav Vogeltanz,
Dana Bartošová, Veronika Čermáková, Bohumil Fišer,
František Jaskula, Šárka Kopecká
Grafické zpracování: Jiří Kaláček (www.kalacek.cz)
Tisk: LD s.r.o. – Tiskárna Prager | Náklad: 2 300 ks
Místo a rok vydání: Praha 2018 | © AOPK ČR

ISBN 978-80-88076-79-7